Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזער צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערען
אונד דער פרענומעראציאנס-בעטרא
בענינגס מיט דעם עמפפאנגע דעם
ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואיצנער בולוואר נומ׳ 29
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-געלדער צו זענדען בעליבט.

יודישע
פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דרייםאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטטוואך אונד פרייטאג,
אונד קאסטעט
פיר עסטרייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד.— קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד.— קר. ע. וו.
פירטעליעהר. 2 גולד. 50 קר. ע. וו.

פיר׳ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד.— קר׳ ע׳ וו׳
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר׳ ע׳ וו׳
פירטעליעה׳ 2 גולד. 75 קר׳ ע׳ וו׳

Nr. 9. דרייצעהנטער יאהרגאנג. — פעסט, פרייטאג כא שבט ה׳תרמ״א. — Pest, den 21. Jänner 1881.

דיא נייען שטייערן
אים אונגארישען רייכסטאגע.

דאס שאן לענגסט בעשפראכענע געזעטץ איי-
בער דיא בעשטייערונג פאן קאפפעע, צוקער אונד
ביער איזט ענדליך אין דער געסטריגען זיטצונג דעם
אינגארישען רייכסטאגעס צור פערהאנדלונג גע-
לאנגט. טראטצדעם שאן זא פיעלע געזוכטע גרינדע דיע-
זע נייען שטייערן איינגערייכט וואורדען, טראטצדעם
שאן זא פיעלע דעפוטאציאנען פאר דעם אונגארי-
שען מיניסטער-פרעזידענטען ערשיענען אונד איהן
ערזוכטען, דיעזעס נייע שטייער-געזעטץ פאללען צו
לאססען —, זא קאנן דיא אונגארישע רעגיערונג,
וועלכע פיר דען שטאאט געלד ברויכט, פאן דיעזען
נייען שטייערן, וועלכע יעהרליך דריי מילליאנען
איינטראגען, דענגאך ניכט לאססען. אין דער פרי-
וואט-זיטצונג דער דעפוטירטען פאן דער רעגיערונגס-
פארטייא וואורדע אייך שאן בעשלאססען, אים
רייכסטאגע פיר דיא אננאהמע דיעזעס נייען
שטייער-געזעטצעס צו שטיממען. —

אבער זייטענס דער דעפוטירטען, וועלכע צו
דען געגנערן דער רעגיערונג געהארען, ווירד אים
רייכסטאגע איין זעהר העפטיגער שטורם לאזגע-
לאססען. זיא קלאגען געגען דיעזע נייע פערצעה-
רונגס-שטייער, נאכדעם דאס פאלק שאן צו פיעל
מיט שטייערן בעלאסטעט איזט. פערנער קלאגען
זיא דאריבער, דאס דיא קייפלייטע וועגען דיעזער
נייען בעשטייערונג פאן צוקער אונד קאפפעע פאן
דען פינאנצ-וואכ-מענגערן גאר צו פיעל סעקירט
אונד עבענזאפיעל איסצישטעיען האבען ווערדען,
ווייא דיא טאבאק-בעזיטצער. יעטצט ווירד ערסט
רעכט דאס שפאצירען געגען דיא קאפפעע-שמוגג-
לער אונד „שווערצער" בעגינגען. דער קאפפעע
ווירד שאן איינמאל בעשטייערט זיין, אונד דיא „פי-
נאנצ" ווירד רופען: „נאך ניכט בעשטייערט!" —
אונד זא ווירד עס דא איינע עיינע העטצע געבען.
דער האנדעל ווירד דאדורך זעהר געהינדערט אונד
געשעדיגט ווערדען. דען שטייער-פאכטערן ווירד
עס נון געשטאטטעט זיין, אין וואהנונגען דער פא-
מיליען איינצודרינגען אונד אללעס צו דורכזוכען;
זיא ווערדען בייא יעדעם פארגעפונדענען צוקער,
קאפפעע אדער ביער דען נאכווייז דער שטאאטס-
געהאבטען בעשטייערונג פאדערן.

וואהל איזט יעטצט דיעזעס נייע שטייער-גע-
זעטץ געגען זיינע ערסטע פאססונג עטוואס געמיל-
דערט וואָרדען. נאך דער אורשפרינגליכען פאססונג
דיעזעס געזעטצעס העטטען וויר היער אין דער
הויפטשטאדט איינע גראססערע פערצעהרונגס-שטייי-
ער פיר ביער, קאפפעע אונד צוקער אלס אויף דעם
לאנדע צאהלען מיססען; אבער נאך דער נייען
אומענדערונג דיעזעס נייען שטייער-געזעטצעס זאל-
לען נונמעהר פיר דאס גאנצע לאנד איינהייטליכע
שטייער-זאטצע גילטיג זיין. פערנער ווירד מאן נאך
דיעזעס אומגעענדערטען נייען שטייער - געזעטצע
פאם מעטער-צענטנער צוקער 3 גולדען, פאם מע-
טער-צענטנער קאפפעע 8 גולדען, פאם מעטער-
צענטנער קאפפעע-ערזאטץ (וויא שאקלאד אונד פיי-
גען-קאפפעע) 4 גולדען אונד פאם העקטאליטער
ביער 1 גולדען אלס פערצעהרונגס-שטייער צו צאה-
לען האבען. — אבער בייא אלל דעם איזט דיעזע
נייע שטייער נאך אימטעהין לעסטיג — אונד נאך
לעסטיגער דיא סעקאטור, דיא מאן בייא דערזעלבען
פאן דען פינאנצ-וואכ-מענגערן איסצישטעהען הא-
בען ווירד.

דער ערסטע רעדנער אים אונגארישען רייכס-
טאגע פיר דיא אננאהמע דעם נייען שטייער-געזעט-
צעס וואר אלעקסאנדער העגעדיש. ער זאגטע:
„איך וויים וואהל, דאס דיא נייע שטייער-לאסט פאן
ניעמאנדעם מיט בייפאלל אונד פריידע אויפגענאמ-
מען ווירד; דאך דער שטאאט קאנן ניכט עוויג פאן
שילדען לעבען. ער מוס אויך זיינע איינגאהמען
פערמעהרען אונד פערגראסערן. מאן ווירד וואהל
פראגען: „דיא נייען שטייערן ווערדען האבסטענס
איינע מעהר-איינגאהמע פאן דרייא מילליאנען ברינ-
גען, וועהרענד דאס דיעסיעהריגע דעפיציט פאללע
24 מילליאנען אויסמאכט; וואס ניטצען אונס אלזא
דיא מעהראיינגאהמען פאן 3 מילליאנען, ווענן וויר
דיא נאך פעהלענדען 21 מילליאנען ניכט אויפברינ-
גען קאננען?" אבער דיעזע פראגע איזט פאלש. דעי-
פיציטע קאננען ניכט אויף איינמאל, זאנדערן נור
נאך אונד נאך בעזייטיגט ווערדען! אונד ווענן דיעזע
נייע יאהרעס-איינגאהמע פאן 3 מילליאנען נור דיא
יעהרליכע פערצענט דער צור דעקונג דעם דעפי-
ציטעס נאטהוענדיגע אנלייהע בעשטרייטעט —
איזט אייך שאן גענוג. יעדער מוס זיינעם פאטריא-
טיסמוס, זיינער פאטערלאנדסליעבע, איין אפפער
ברינגען, דא יעדערמאנן פיהלט, דאס דיא איינגאה-
מען דעם שטאאטעס פערמעהרט ווערדען מיססען.
דער היער פארליעגענדע געזעטצ-ענטוואורף איבער
דיא נייען שטייערן איזט ניכט מעהר זא ארג אונד
זא דריקענד, וויא ער אנפאנגס פאן דער רעגיערונג
פארגעלעגט וואורדע. עס זינד היער פיעלע ווינשע
אונד קלאגען דער פאבריקאנטען אונד קויפלייטע
בעריקזיכטיגט וואָרדען. דיעזע נייע שטייער איזט
קיינע זא פירכטבארע לאסט, וויא מאן מיינט. זיא
ווירד דען האנדעל עבענזא וועניג צו גרונדע ריכטען,
וויא דיא גראסע פערצעהרונגס-שטייער אין ווייען
אונד פאריז דען האנדעל ניכט רואינירען!"

נאך אלעקסאנדער העגעדיש שפראך בעלא
לוקאטש (פאן דער פעראייניגטען אפפאזיציאן) גע-
גען דאס נייע שטייערגעזעטץ; ער זאגטע: דיא אונ-
גארישע צוקער-פאבריקאציאן איזט אהנעהין צו
שוואך, אונד דיעזע נייע צוקער-שטייער ווירד זיא
גאנץ צו גרונדע ריכטען. עס ווירד אפט דער פאלל
קאממען, דאס דער צוקער, דער שאן איינמאל אין
דער פאבריק בעשטייערט ווירד, נאך איינמאל ביים
קויפמאנן אדער ביים קייפער בעשטייערט ווערדען
ווירד. דיעזע נייע שטייער האט נור אונגארן ער-
פונדען, דיעזע פינדעט מאן אין קיינעם אנדערן
שטאאטע דער וועלט. זייט דעם יאהרע 1875 ווירד
היער פארטוועהרענד דיא שטייער פערמעהרט,
אדער עס ווערדען נייע שטייערן אויפגעלעגט. דאס
פאלק ברינגט אימטער נייע אונד גראסע אפפער.
עס גלייבט, היעדורך דיא פיעלען שולדען דעם
שטאאטעס צו פערמינדערן —; אבער בייא אלל
דעם ווערדען אונזערע שולדען אימטער פאן יאהר
צו יאהר גראסער. דיא רעגיערונג לעבט נור פאן
דער האנד אין דען מונד— אונד זיא גלייבט, גוט צו
ווירטשאפטען, ווענן זיא נור דיא יעהרליכען צינזען דיע-
זער פיעלען שולדען צאהלען קאנן: דיא נייערען
שטייערן ווערדען דיא פיעלען שולדען ניכט פער-
מינדערן, זיא ווערדען מעהר שאדען אלס ניטצען!"

אין דער הייטיגען זיטצונג דעס אונגארישען
רייכסטאגעס ווערדען דיא פערהאנדלונגען איבער
דיא נייען שטייערן פארטגעזעטצט. געגען דיעזע
נייען שטייערן ווערדען נאך שפרעכען: מאריץ
וואהרמאנן, גראף אפפאני, פיל האפמאנן אונד
פיעללייכט אייך נאך באראן שעננייע. דאס זינד
וואהל זעהר בעדייטענדע רעדנער, אבער וויר זינד
שאן יעטצט איבערצייגט, דאס דיעזע נייען שטייערן
פאן דער מאיאריטעט דעם רייכסטאגעס אנגענאמ-
מען ווערדען! —

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

*(דער האנדעלספערטראג
צווישען סערביען אונד אונזע-
רער מאנארכיע.) זייט יאהרען האט מאן
זיך פיעגעבענס אבגעמיהט, צווישען אונזערער
מאנארכיע אונד דעם בענאכבארטען סערביען איי-
נען האנדעלספערטראג צו שטאנדע צו ברינגען.
דער פאריגע סערבישע מיניסטער-פרעזידענט ריס-
טיטש, דער פאן רוסלאנד בעשטאכען וואר, ארבייי-
טעטע דעם צושטאנדעקאממען איינעס זאלכען
פערטראגעס אימטער אויס אללער קראפט ענטגע-
גען, וויל רוסלאנד נאטירליך אונזערן האנדעל אים
אריענטע שעדיגען וואללטע. נון ווירד אויס בעל-
גראד פאם 18-טען דיעזעס טעלעגראפירט: פירסט
מילאן זאגטע בייא ערעפפנונג דער שקופטשינא
(פארלאמענט) אין זיינער טהראנרעדע אונטער אנ-
דערם פאלגענדעס: „עס איזט מיין אויסדריקליכער
וואונש, דאס דיא לאנגען אונטערהאנדלונגען צווי-
שען עסטרייך-אונגארן אונד סערביען וועגען
פעסטשטעללונג איינעס האנדעלס-פערטראגעס
איינעם גינסטיגען אבשלוססע ענטגעגענגעפיהרט
ווערדען! דיא ערלייכטערונג דעם האנדעלס-פער-
קעהרס ווירד ביידען שטאאטען צום נוטצען גערייי-
כען!" — פירסט מילאן שיינט אלזא נונמעהר איינ-
צוזעהען, דאס סערביען פאן רוסלאנד ניכטס צו ער-
ווארטען האט, אונד דאס עס פיר זיין לאנד בעססער
אונד צוועקמעסיגער איזט, ווענן עס זיך פריינד-
שאפטליך אן אונזערע מאנארכיע אנשליעסט. פיר
אונס איזט דיעזע ווענדונג אין דער פאליטיק סער-
ביענס פאן זעהר האהער וויכטיגקייט, דא היעדורך
אונזער האנדעל נאך דעם אריענטע איינען ערפריי-
ליכען אויפשוואונג נעהמען ווירד!

*(דיא טאלל-קאפפיגען „איר-
רעדענטיסטען".) אונזערען לעזערן איזט
עס וואהל בעקאננט, דאס אין איטאליען איינע פא-
ליטישע פארטייא עקסיסטירט, דיא זיך דיא טאלל-
הייט אין דען קאפף געזעטצט, זיד-טיראל אונד
טריעסט פאן אונזערער מאנארכיע וועגצורייסען אונד
מיט איטאליען צו פעראייניגען, בלאס וויל דיא בע-
פאלקערונג פאן זיד-טיראל אונד טריעסט „איטא-
ליעניש" שפריכט!— דיעזע טאללקאפפיגע פארטייא
פיהרט דען טיטעל „אירעדענטיסטען" אדער „אונ-
צופריעדענע", וויל זיא מיט דעם געגענווארטיגען
געביעטע איטאליענס ניכט צופריעדען איזט, זאנדערן
דאסזעלבע נאך ערווייטערן מאכטע. איינעם בער-
לינער בלאטטע ווירד נון אויס ראם פאם 19-טען
דיעזעס פאלגענדעס טעלעגראפירט: דיא אירעדע-
נטיסטען ארבייטען אונד ריסטען אים געהיימען
מיט פיעלעם אייפער. גלייך ביים אנברוכע דעם
פריה-יאהרעס וואללען זיא טריעסט איבערפאללען
אונד עראבערן. דער אלטע גאריבאלדי ווירד איהר
אנפיהרער זיין, דער טראטץ זיינעם גרייזענ-
אלטערס זיינען העלדענמוטה נאך ניכט איינגעביסט
האט!"— וויר האבען אלזא אין אינזערער מאנאר-
כיע זעלבסט שאן פיר דען אנבריך דעם פריה-
יאהרעס איינען אויפשטאנד זייטענס דער איטאליע-
נישען אירעדענטיסטען צו ערווארטען! איטאליען
מאכט עס מיט אונס, וויא גריעכענלאנד מיט דער
טירקייא. עס מאכטע זיינע גרענצען אויף אונזערע

גולדען פיר דיא אויפשטעללונג דער כריסט-ביימע, וועהרענד דיעססמאל קיין איינציגער רעפארם-יודע וועגען דער יודען-העטצערייען פאן איינעם „כריסט-בוימע" מעהר וויססען וואללטע, אונד זא קאם איך אום מיינען פערדיענסט!" — נון האט דיא יודענהעטצערייא אללערדינגס דאס גוטע, דאס דיא רעפארם-יודען מעהר קיינע „כריסט-ביימע" אויפשטעללען לאססען, אום איהרען קינדערן מעהר ליעבע פיר דאס כריסטענטהום, אלס פיר דאס יודענטהום איינצופלאססען. דיעזע הערען גלייבטען יא אימער, דורך איינפיהרונג זאלכער געברייכע בייא דען כריסטען זיך בעליעבט צו מאכען. דא דיא יודען-פיינדע יעדאך געגען דיא רעפארם-יודען עבענזא גוט העטצען, אלס געגען דיא ארטהאדאקסען יודען, האבען זיך דיא אויפגעקלערטען הערען איבערצייגט, דאס איהנען אללעס „ליעב-איינגעלן" מיט דען כריסטען אונד דעם כריסטענטהומע ניכטס ניטצט, דא זיא טראטצדעם „אלס יודען" פערפאלגט ווערדען. פיר דיעזעס געלד העטטען זיא יא פראממע יודען בלייבען קאננען!

* (גרייטער איבער דיא יודענהעטצערייען.) אם 18-טען דיעזעס קאם אים וויענער רייכסראטהע דאס געזעטץ וועגען בעשרענקונג דעם וואוכערס צור פערהאנדלונג. דער בעקאננטע טיראלער אבגעארדנעטע גרייטער, איין קאטהאלישער גייסטליכער אונד יודענפיינד, זאגטע בייא דיעזער געלעגענהייט: „איך מוס יעדעס געזעטץ, וועלכעס צור בעשרענקונג דעם וואוכערס דיענען זאלל, אויפ'ס נאכדריקליכסטע אונטערשטיטצען. בליקען וויר דאך אויף דייטשלאנד, וויא יעטצט זאפיעלע יודענהעטצערייען שטאטטפינדען! גלייבט מאן דענן, דאס דיעזע העטצערייען געגען דיא יודען אויס רעליגיאזעם האססע ענטשטעהען? — דורכאוס ניכט! דיא העטצערייען ענטשטאנדען וועגען דעם וואוכערס, דער פאן דען יודען אין ארגער וויזע געטריעבען ווירד! דיא ביבעל שרייבט וואהל דען יודען פאר: „איהר דירפעט קיינען צינז נעהמען!" אלזא ניכט איינמאל דען געזעטצליך בעשטיממטען צינז זאללטען דיא יודען נעהמען דירפען, אונד דאך טרייבען זיא דען גרענצענלאזעסטען וואוכער. נאך מעהר! דיא ביבעל שרייבט פאר, דאס ווענן יעמאנד איין הויז אדער פעלד קויפט, דיעזעס אם 50-טען יאהרע, אלס אן דעם יובעל-יאהר (שנת היובל) זיינעם ערסטען אייגענטהימער צוריקגעגעבען ווערדען מוס! דיא הייליגע שריפט וואללטע דאהער דאפיר זארגע טראגען, דאס ניעמאנד דורך פעראיסערונג זיינעס הויזעס אונד פעלדעס גענצליך צו גרונדע געהע. אונד דא קאמען דיא יודען אונד ריכטען דורך איהרען וואוכער דיא האכסטען שטאאטס-בעאמטען, יא זעלבסט דיא מיניסטער, דיא אין איהרע קלויען געראטהען, צו גרונדע. איך שטיממע דאהער פיר יעדעס געזעטץ, וועלכעס וועגען בעשרענקונג דעם וואוכערס איינגעבראכט ווירד!" (עס איזט בעדויערליך, דאס קיין איינציגער יידישער דע-פוטירטער אים רייכסראטהע זיך ערהאב, אום דיעזעם פאנאטישען גייסטליכען, וועלכער וואהל אויך אין עסטערייך איינע יודען-העטצערייא האבען מאכטע, איינע טיכטיגע אנטווארט צו געבען, דאמיט איהם דאס שימפפען אויף דיא יודען אין צוקונפט פערגעהען מאגע!)

* (דיא יודען אין אמעריקא.) אים יאהרע 1878 בעטרוג דיא צאהל דער יודען אין דען פעראייניגטען שטאאטען נארד-אמעריקא'ס 230,257 אין 278 געמיינדען. אין נעוויארק צעהלטע מאן 60,000 יודען, דענען איין גרונדבעזיטץ אים ווערטהע פאן 1,611,000 דאללארס געהארטע, וועהרענד איהר אנדערעס אייגענטהום אויף 1,042,000 דאללארס געשעטצט ווארדע. אין דען פעראייניגטען שטאאטען בעזאסען דיא 230,257 דאזעלבסט וואהנענדען יודען איינען גרונדבעזיטץ אים ווערטהע פאן 4,788,700 דאללארס אונד זאנסטיגעס אייגענטהום אים ווערטהע פאן 1,860,030 דאללארס. דיא צאהל דער שולבעזוכענדען קינדער בעטרוג 12,886.

יאזעף אבן נאגרעלא,

זאהן דעם רבנו שמואל הנגיד.

(פארטזעטצונג.)

פרינץ באלקין, דעססען סעקרעטער יאזעף וואר, שטארב אינדעם איינגע יאהרע שפעטער דורך פערגיפטונג. זיין איינציגער ברודער, קאניג באדיס, ליעס איהן הייטליך פערגיפטען, וויל באלקין אנשפריכע אויף דען טהראן מאכטע. אים פאן זיך יעדאך יעדען פערדאכט פערנע צו האלטען, שטעללטע זיך קאניג באדיס זעהר טרויריג איבער דען פלאטצליכען טאד זיינעס ברודערס. יא, ער טהאט נאך מעהר. ער ליעס פאן דעססען דיענערשאפט איינען טהייל זאגאר הינריכטען, דאמיט דיא וועלט גלויבע, באלקין זייא פאן דער איינגענען דיענערשאפט פערגיפטעט ווארדען. ניעמאנדעם קאננטע עס נאטירליך איינפאללען, געגען יאזעף, דען סעקרעטער דעם אונגליקליכען פרינצען, וועגען דיעזעס פערגיפטונגס-פאללעס איינע קלאגע צו ערהעבען. זיין עדלער כאראקטער וואר צו בעקאננט, אלס דאס איינע פערדעכטיגונג געגען דיעזען עדלען מאנן איבערהויפט מאגליך ווערע.

אלס נון רבנו שמואל הנגיד אים יאהרע 1055 שטארב, ווארדע זיין זאהן יאזעף פאם קאניג באדיס צום ערסטען שטאאטס-מיניסטער ערנאננט. דיא יידענהייט פאן גראנאדא איבערטרוג אויך דעם יאזעף דיא ווירדע דעם אבערראבבינערס נעבסט דעם טיטעל „פירסט" (נגיד). גלייך זיינעם פאטער שטאנד אויך יאזעף אן דער שפיטצע איינעם שטארק בעזוכטען תלמודישען לעהרהויזעס (ישיבה), וואו ער צאהלרייכע צוהארער אין דער יידישען וויססענשאפט אונטעררעכטעטע. אויך ער ליעס אפט דיא זיטצונגען אים מיניסטערראטהע אים שטיכע, דאמיט ער זיינע פארטרעגע אים לעהרהויזע מיט פיעלעם אייפער פארטזעטצען קאננע. טראטץ זיינער פיעלפאכען בעשעפטיגונג מיט יידישען אנגעלעגענהייטען, פערנאכלעססיגטע יאזעף אויך דיא איהם אנפערטרויטען שטאאטס-אנגעלעגענהייטען ניכט. ער האטטע עבען איינען זאלך' פיינען קאפף, דאס ער מאנכע שטאאטס-אנגעלעגענהייט, מיט דער זיך אנדערע מיניסטער וואכענלאנגע אהנע ערפאלג אבמיהטען, אין איינער קירצען שטונדע גליקליך ערלעדיגטע, וואדורך ער אין דער גונסט דעם קאניגס אימער מעהר אונד מעהר שטיעג.

אללין זיינער מאכט אונד זיינעם איינפלוססעס זיך בעוואוסט, ווארדע יאזעף עטוואס ריקזיכטסלאז. ער טראט געגען דיא אנדערען מיניסטער אונד דיא מאגנאטען דעם רייכעס מיט געוויססעם שטאלצע אויף. איבריגענס פערוועגדעטע ער אים שטאאטס-דיענסטע פאסט אויסשליעסליך נור יודען. איינער זיינער ברידער נאהם זאגאר אים שטאאטע דיא נעכסטע שטעללע נאך איהם איין. היעדורך פיהלטען זיך דיא זאגענאננטען „בערבערן", אים וועלכען דיא מעהרהייט דער בעפאלקערונג גראנאדאס בעשטאנד, זעהר פערלעטצט. זיא דאכטען טאג אונד נאכט נאך, וויא זיא דיעזען יידישען מיניסטער אויס דעם וועגע ריימען זאללטען. זאלאנגע יעדאך ער דער ליבלינג דעם קאניגס באדיס וואר, האטטע יאזעף קיינען אנגריפף צו פירכטען.

דאך עס זאלל באלד אנדערס קאממען. אפט שלאגט איין בליטץ אים הייטערעם היממעל איין. זא ערגינג עס אויך יאזעף. אינמיטטען זיינעם גלאנצעס פערפיעל ער ביים קאניג אין אונגנאדע. דער פאלל וואר פאלגענדער: קאניג באדיס האסטע זעהר דיא אראבישע בעפאלקערונג גראנאדא'ס, וויא דיעזע אויך איהרערזייטס דען קאניג האסטע, דער צום בערבערישען פאלקסשטאממע געהארטע.

(פארטזעטצונג פאלגט.)

געשעפטסבעריכט.

פעסטער פרייזע.

געטריידע-געשעפט. פאן ווייצען וואר געסטערן וועניג צו מארקטע געבראכט, דער פערקויף וואר שוואך. — מעטרצ' ווארדען פערקויפט. —

ווייצען פער פריה-יאהר 11,47½—11,52½ גול.

קוקורוץ באנאטער פער מאי-יוני 1881, —6.— 6,02 גולד. —

האפער פער פריה-יאהר 6,40 — 6,45 גולד.

וויענער פרייזע.

וויענער שלאכט-פיעהמארקט. דער אויפטריעב אויף דעם וויענער שלאכט-פיעהמארקטע אם 17-טען ד. מ. בעטרוג 2984 שטיק, דאפאן וואריען: 1656 אונגארישע 400 פאלנישע אונד 925 דייטשע. דיא פרייזע שטעללטען זיך פער 100 קי: אונגארישע מאסט-אכסען 50—60,75 גול, — פאלנישע 48—57 גולד, דייטשע 51—61 גולדען.

פראפריעטער אונד פעראנטווארטליכער רעדאקטער: מאיר בר"י רייז.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פריכטע ווייצען	קוואליטעט פר. העקטאל.	פער 100 קילאגראמם
נארדאונגאריש' נייער	74	—.——.—
"	75	11.55—11.65
"	76	11.75—11.85
"	77	11.90—11.95
"	78	12.——12.05
"	79	12.15—12.25
"	80	12.30—12.40
פעסטער באדען	—	—.——.—
"	75	12.10—12.20
"	76	12.30—12.40
"	77	12.50—12.55
"	78	12.60—12.65
"	79	12.70—12.80
"	80	12.85—12.90
טהייס	—	—.——.—
"	75	12.20—12.35
"	76	12.45—12.55
"	77	12.65—12.80
"	78	13.——13.10
"	79	13.15—13.20
"	80	13.25—13.30
וויסענבורגער	75	12.20—12.35
"	76	12.45—12.55
"	77	12.65—12.89
"	78	13.——13.10
"	79	13.15—13.20
"	80	13.25—13.30

פריכטע	קוואליטעט פר. העקטאל.	פער 100 קילאגראמם
קארן	72	10.30—10.05
גערסטע מאלץ	62	—.——.—
גערסטע פוטטער	62	6.80—6.45
האפער	40	6.30—6.10
קוקורוץ באנאטער	75	5.65—5.55
אנדערער	73	5.55—5.45
הירזע	—	5.80—5.60

		פער 100 קילאגראמם
ווייצען	פער אקטאבער	—.—
"	"	—.—
"	פריהיאהר	11.47
קוקורוץ	"	6.—
גערסטע	"	—.—
האפער	"	6.40
"	"	—.—
רעפס	"	—.—

באללען-מעהל (דער באללען צו 100 קילאגראמם מיט זאק)		קר. פל.
נומער	0	22.80
"	1	22.20
"	2	21.60
"	3	20.80
"	4	20.—
"	5	19.—
"	6	17.40
"	7	16.40
"	8	15.60
"	8½	14.—
שפיריטוס: אלטע מעשארדע פרעסהעפע		34.—
" נייע קארטאפפעל		31.75

קורז-טאבעללע פאם 18. יענער.

גאלדקורז	קר. פל.
זילבעראגיא	100 —
דוקאטען	5 56
עסטערר.-אונגארישעס 8 גולדען גאלדשטיק (20 פראנקס)	9 37
נאפאלעאנדאר	9 37
דייטשע רייכסבאנקנאטען	58 10
20 מארקשטיק	11 60
פאפיעררובעל	1 23

לאזע	קר. פל.
1854-ער 4 פערצענטיגע שטאאטסלאזע	120 50
1860-ער " גאנצע	131 —
דעטטא " האלבע	134 50
1864-ער לאזע צו 100 גולדען	173 —
דעטטא " 50 "	169 50
ראאב רעגולירונגס	27 —
טירקענלאזע	29 75
קרעדיט-לאזע	178 75
קלארי-לאזע צו 40 גולדען	40 50
דאנוי-דאמפפשיפפאהרטס-לאזע	106 —
אינסברוקער לאזע	24 —
קעגלעוויטש לאזע צו 10 גולדען	17 50
[illegible] לאזע " 20 "	19 50
אפנער לאזע " 40 "	39 —
פאלפי לאזע " 40 "	38 —
[illegible] " 10 "	18 50
סאלם-לאזע " 40 "	53 50
וואלדשטיינער לאזע " 20 "	22 —
סט.-גענאיס לאזע " 40 "	48 25

לאזע	קר. פל.
[illegible] לאזע צו 20 גולדען	25 —
טריעסטער לאזע " 100 "	126 50
דעטטא " 50 "	65 —
וואלדשטיין-לאזע " 20 "	31 50
ווינדישגרעטץ-לאזע " 20 "	38 —
אונגארישע פרעמיען-לאזע צו 100 גולד.	107 40
טהייס-רעגאל-לאזע	107 10
וויענער לאזע	116 —

ווערטה-פאפיערע	קר. פל.
אונגארישע גאלדרענטע	109 25
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	97 50
טעמעשוואר-באנאטער	94 25
זיעבענבירגישע	95 50
קראאטישע	98 50
בוקאווינער	95 50
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	125 50
[illegible]	94 75
פפאנדבריעפע דער אונגארישען באדענקרעדיט צו 5 אינטערעס פערצענט	101 25
דער אונגארישען היפאטהעקען-באנק צו 5½ פערצענט	98 —
דער אונגארישען אללגעמיינען באדען קרעדיט-אנשטאלט צו 5 אינטערעס פערצענט	199 —
דעטטא צו 6 פערצענט	105 —
דער פעסטער קאממערציאל-באנק	101 25
דער [illegible]	86 25
דער [illegible]	148 —

Eigenthümer u. verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1881. — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.

בלאטט הערייסנעבען וויללל. דאס בלאטט ווירד אנפאנגס אין 30,000 עקסעמפלארען געדרוקט אונד נאך אללען ריכטונגען פערזענדעט ווערדען!" — נון, וויר ווערדען זעהען, אָב דענן דיא וויענער בעהאֶרדען אין זאלכעס שטרעפליכעס טרייבען עהער דולדען ווערדען, אלס דיא פראגער בעהאֶרדען. איינע בראָשירע קאנן ניע זאָ געפעהרליך ווערדען, אלס איינע אויפוויעגלערישע צייטונג. וועגן אלזאָ דיא פראגער שטאטטהאלטערייא צווייםאל יודענהעטצערישע בראָשירען מיט בעשלאג בעלעגט האט, זאָ דירפטע מאן האָפפענטליך אויך אין וויען זאָ עטוואס ניכט שטיללשווייגענד דולדען. וועגן דער פעראיין אויך אים רייכען בירגערן בעשטעהט, זאָ האט יא איינע אָרדענטליכע בעהאֶרדע דיא מאכט, אויך רייכען לייטען איינע זאָ באָזהאפטע דוממהייט אים דעם קאָפפע צו שלאגען!

* (אויפהעבונג איינער יודענשטייער.) אים מינכען ווירד בעריכטעט: „אין אונזערעם אָבערהויזע קאָממט דיעזער טאגע אויך איינע ארט „יודען-פראגע" צור פערהאנדלונג. עס האנדעלט זיך היעבייא יעדאָך ניכט אום עטוואס „יודענפיינדליכעס", וויא דיעס הייטע מאָדע געוואָרדען, זאָנדערן איזט דיא שטראָמונג אין גאנץ באיערן עבען איינע יודענפריינדליכע, דא יא אויך דיא בעהאָרדען פאָן דער רעגיערונג דיא שטרענגע וויזונג ערהיעלטען, יעדען פערזוך צו איינער דערארטיגען וויהלערייא זאָגלייך צו אונטערדריקען. עס האנדעלט זיך פיעלמעהר אום פאָלגענדעס: „אָבגלייך היער דיא גלייכבערעכטיגונג הערשט, זאָ וואַרען דענגאָך דיא יודען ביזהער פערפפליכטעט, אן איהרע גרונד-הערדען אונטער דעם טיטעל: „ניי-יאהרס-געלדער" איינע פאָרמליכע „יודענשטייער" צו ענטריכטען. דיעזע שטייער-ארט ריהרט נאָך פאָם פינסטערן מיטטעל-אלטער הער. זיא וואר וואָהל ניכט דריקענד, זאָנדערן בילדעטע פיעלמעהר איינע שמאך פיר דיעניגען, וועלכע איינע זאָלכע איינאהמסשטייער נאָך אימטער לייסטען מוסטען. דער רעפערענט, דעם דיעזע אנגעלעגענהייט צור בעריכט-ערשטאטטונג צוגעוויעזען וואורדע, שפראך זיך היעריבער אין פאָלגענדער ווייזע אוס: „דיעזע שטייער פערשטאָסט געגען דאס געזעטץ דער גלייכבערעכטיגונג. וויא קאָננען וויר זאגען, דאס דיא יודען בייא אונס גלייכבערעכטיגט זינד, וועגן זיא נאָך אימטער איינע שטייער ענטריכטען מיססען, צו דער דיא אנגעהאָריגען אנדערער קאָנפעססיאָנען ניכט פערפפליכטעט זינד, יא ניע פערפפליכטעט וואַרען? דיעזע שטייער מוס אבגעשאפפט ווערדען! איינע ענטשעדיגונג היעפיר זאָללען נור יענע גרונד-הערדען ערהאלטען, וועלכען דיעזע „ניי-יאהרס-געלדער" שאָן איינמאל „געריכטליך" צוגעשפראָכען וואורדען, וויל דער אויסשפריך דעם געריכטעס אין קראפט געטרעטען איזט אונד ניכט אומגעשטאָסען ווערדען קאנן. אבער דיעזע ענטשעדיגונג זאָללען ניכט דיא יודען לייסטען, דא זיא היעצו ניכט פערפפליכטעט ווערדען דירפען, וועגן וויר דיא גלייכבערעכטיגונג ניכט געראדעצו פערניכטען וואָללען. דיא ענטשעדיגונג מאָגע דאהער אוס דער שטאאטס-קאססא ערפאָלגען, צו דער עבען אללע קאָנפעססיאָנען אין גלייכער וויזע בייטראגען!" — עס אונטערליעגט קיינעם צווייפעל, דאס דיא אנזיכט דעם רעפערענטען דורכדרינגען ווירד. וועהרענד אלזאָ דיא יודענהעטצער אין בערלין דיא גלייכבערעכטיגונג דער יודען גאנץ בעזייטיגען מאָכטען, ווירד אין באיערן דאהין געשטרעבט, דיעזע גלייכבערעכטיגונג צור פאָללען געלטונג צו בריגנען אונד אללעס אבצושאפפען, וואס מיט דער גלייכבערעכטיגונג ניכט פעראיינבאר איזט!

* (דיא יודען אין מאראָקקאָ.) וויר האבען בערייטס פאָר עטווא איינעם יאהרע איבער איינע אין מאדריד אבגעהאלטענע קאָנפערענץ אללער גראָססטעכטע בעריכטעט, וועלכע דיא אויפגאבע האטטע, דען הייפיגען פערפאָלגונגען אונד אויספלינדערונגען דער יודען אין מאראָקקאָ איין ענדע צו מאכען. אויסער דען אייראָפעאישען גראָסמעכטען, וואר אויך נאָרדאמעריקא אין יענער קאָנפערענץ פערטרעטען. ליידער בליעבען ביזהער דיא איינשטיממיגען בעשליססע דיעזער קאָנפערענץ אין דעם נאָרד-אמעריקאנישען שטאאטע מאראָקקאָ פאסט גענצליך אונבעאכטעט. ערסט אין נייערער צייט האבען זיך אין דער שטאדט טאנגער, אָבגלייך דיא קאָנזולן אללער גראָססמעכטע דאָרט איהרען זיטץ האבען, דיא געוואלטטהאטען אונד פלינדערונגען געגען דיא יודען אין ערשרעקענדער וויזע וויעדערהאָלט. נון ווירד פאָם 18-טען דיעזעס דער „וויענער אללגעמיינען צייטונג" אוס טאנגער געמעלדעט: „אללע אייראָפעאישען אונד אמעריקאנישען קאָנזולן, דיא היער וואָהנען, האבען זיך פעראנלאסט געזעהען, דיא שריטטע איינצולייטען, אום דען בעשליססען דער מאדרידער קאָנפערענץ פאָללע גילטיגקייט צו פערשאפפען. אים גרונדע גענאָממען, האנדעלט עס זיך היעבייא יא ניכט אום דיא יודען אלליין, זאָנדערן אויך אום דיא כריסטליכע בעפאָלקערונג דעם מאראָקקאנישען שטאאטעס. דיא מאָהאממעדאנישען אראבער האססען נעמליך דיא כריסטען ניכט וועניגער אלס דיא יודען. אין יעדעם אנדערען מאָהאממעדאנישען שטאאטע געניעסען דיא כריסטען הייטע בערייטס דיא פאָללע גלייכבערעכטיגונג, נור אין מאראָקקאָ מיססען זיא נאָך דען הערטעסטען דרוק ערליידען: דאס קאנן ניכט זאָ בלייבען. דער סולטאן פאָן מאראָקקאָ ווערע יא אויך ניכט דאגעגען, וועגן כריסטען אונד יודען דען מאָהאממעדאנערן גלייכגעשטעללט ווירדען, דאָך זיין גראָס-וועזיער (ערסטער מיניסטער) קעמפפט היעגעגען וויא איין וויטהענדעס טהיער אן. ער זאגטע: „דיא מאָהאממעדאנישע רעליגיאָן ווערע אין געפאהר, וועגן דיא כריסטען אונד יודען גלייכע רעכטע מיט דען מאָהאממעדאנערן בעקאָממען וואָללען!" עס ווערדען דאהער אללע אנשטרענגונגען ערפאָלגלאָז בלייבען, זאָלאנגע דער פאנאטישע מיניסטער-פרעזידענט אָדער גראָס-וועזיער ניכט געשטירצט ווירד! ליידער איזט דער סולטאן זעלבסט איין זאָלך אונפעהיגער מענש, דאס ער דיעזען גראָס-וועזיער ניכט ענטבעהרען קאנן!" — זאָ ווייט דער בעריכט. אללענפאללס שטעהט עס ליידער אין מאראָקקאָ אום דיא לאגע דער דאָרטיגען יודען נאָך זעהר טרויריג. עס איזט אינדעססען גוט, דאס אויך דיא כריסטען אין געדריקטער שטעללונג זיך בעפינדען! דאס דירפטע פריהער אָדער שפעטער דענן דאָך דיא גראָססמעכטע בעוועגען, דיא גלייכבערעכטיגונג אללער קאָנפעססיאָנען אין מאראָקקאָ, וועגן נאָטהיג, אויך מיט דען וואפפען אין דער האנד דורכצוזעטצען!

* (דאס „געטטאָ" אין ראָם.) אים ראָם, דער געגענווערטיגען הויפטשטאדט איטאליענס, וועלכע ביז פאָר וועניגען יאהרען דיא אויסשליעסליכע רעזידענץ דעם פאפסטעס בילדעטע, ווירד פאָלגענדעס בעריכטעט: „זייטדעם דיא היעזיגע שטאדט דער זיטץ דעם קאָניגס דעם פעראייניגטען איטאליענס געוואָרדען, ערפרייען זיך אויך דיא יודען דער גראָססטען פרייהייט. יעטצט וואורדע זאָגאר בעשלאָססען, דאס זאָגענאננטע „געטטאָ" אָדער „יודענפערטעל", וואָ דיא יודען ביזהער אויסשליעסליך וואָהנען דורפטען, גאנץ ניעדערצורייסען, אום דאָרט איינען נייען שטאדטטהייל אויפצובויען, דא יעטצט דיא יודען אין דער גאנצען שטאדט וואָהנען אונד געשעפטע ערעפפנען דירפען. עס איזט דיעזעס „געטטאָ" איבריגענס דאס אלטעסטע אין אייראָפא. עס בעשטאנד שאָן צור צייט דעם צווייטען טעמפעלס אין ירושלים. דאמאלס שאָן האטטע דיעזעס „געטטאָ" אן 8000 יידישע איינוואָהנער. דער יידישע קאָניג הורדוס, דער בעקאננטליך דען צווייטען יידישען טעמפעל נייא אומבויען ליעס, האט זיך אין דעם „געטטאָ" ראָמס איינען פראכטפאָללען פאלאסט אויפפיהרען לאססען, אין וועלכעם זיינע געזאנדטען אונד זיינע זאָהנע, וועגן זיא זיך אין ראָם אויפהיעלטען, צו וואָהנען פפלעגטען. זעלבסט דיא ביידען כריסטליכען אפאָסטעל פעטער אונד פויל, אלס זיא נאָך ראָם קאמען, אום דאס דאמאלס נאָך נייע כריסטענטהום צו פערקינדען, וואָהנטען

דיעזע ליעבעפאָללע אנשפראכע דער קאָניגין אן לעסטער דייטעטע אויף דען זיעג דיעזעס גראפען אין דען אויגען זיינער געגנער אונד דעם פערזאממעלטען האָפעס פאָן ענגלאנד.

גראף לעסטער ליעס זיך אויף דיא קניע ניעדער אונד זאגטע: „„ערהאבענע קאָניגין! עס ווערע האָכפערראטה, וועגן ווארנייא פאָר איירער מאיעסטעט איבערהויפט עטוואס פערשוויינען זאָללטע, איך ווינשע, מיין הערץ ווערע נאָך אָפפענער פאָר איירער מאיעסטעט דא, אלס דיא צונגע מיינעס דיענערס עס אייך שילדערן קאנן!""

דיא קאָניגין וואַרף איינען דורכדרינגענדען בליק אויף דען קניענדען גראפען אונד זאגטע: „וויא, מילאָרד! איזט ווירקליך גאר קיין ווינקעל אין איירעם הערצען, וועלכעם איהר ניכט אויפדעקען מאָכטעט! איך מיינע: אָב איהר דענן ווירקליך גאר קיין געהיימניס האבט, וועלכעס איהר אויך מיר ניכט ענטהיללען מאָכטעט! — איי! איך זעהע, איהר ווערדעט פערווירט וועגן מיינער פראגע! — נון, נון, וויר וויססען אונד פערשטעהען יא אויך, דאס איין טרייער דיענער נור דאס גוטע, ניכט אבער אויך דאס שלעכטע פאָן זיינעם הערין אויספלוידערט: שטעהט אויף, גראף!"

גראף לעסטער בעטהייערטע נון זיינע איננינסטע אונד ליידענשאפטליכסטע אנהענגליכקייט אן דיא קאָניגין. — „„ערהאבענע קאָניגין! (זאגטע ער) נעהמעט מיר דיא האָהע שטעללע, אויף דיא איהר מיך ערהאָבען, אונד לאססעט מיר נור דען נאמען איירעס טרייען דיענערס! נעהמעט דעם ארמען לעסטער אללעס, וואס איהם איירע הולד פערליעהען האט, אונד לאססעט איהן נור דער ארמע עדעלמאנן זיין, דער ער וואר, עהע איירע גנאדע זיך איבער איהן ערגאָס; ערליעבט איהם, דער אכטונג זיינער אנגעבעטעטען קאָניגליכען געביעטערין ווירדיג צו זיין!""

עליזאבעטה וואר פיר דיעזען אויגענבליק געריהרט, זיא זאגטע: „נון, לעסטער, עליזאבעטה האט ניכט פערגעססען, דאס וועהרענד איהר איינסט אלס ארמער עדעלמאנן, איירעם אנגעשטאממטען ראנגע בערויבט וואַרעט, (וויא וויר בערייטס בעריכטעטען, וואורדע לעסטערס פאטער הינגעריכטעט) זיא (נעמליך עליזאבעטה) אלס ארמע פרינצעססין לעבטע, אונד דאס עס פאָן אייך דאמאלס איין וואהרער עדעלמוטה וואר, וועגן איהר אייך מיר זאָ איננינסט אנגעשלאָססען האבט. איהר בליעבט נון וויסען, וואס איהר בייא מיר אימטער ווארעט, נעמליך דיא ציערדע דעם האָפעס אונד דיא שטיטצע דעם טהראָנעס. עס קאָננטע וואָהל דער פאלל איינטרעטען, דאס אויך איירע קאָניגין וועגן איירער פעהלטריטטע טאדעלט, אבער זיא ווירד איירע פערדיענסטע ניע פערגעססען. — יעטצט ווענדעטע זיך דיא קאָניגין אן איהרע אומגעבונג, וועלכע מיט פערוואונדערונג נעפיהלען דיעזעם אינטערעססאנטען אויפטריטטע בייוואָהנטע אונד זאגטע: „אונד זאָ וואהר מיר גאָטט העלפע, בין איך איבערצייגט, דאס ניע איין הערישער איינען טרייערן דיענער האטטע, אלס איך איהן אין דיעזעם עדלען גראפען לעסטער בעזיטצע!"

איין געמורמעל דעם בייפאללעס ערהאָב זיך אונטער דען אנהענגערן דעם גראפען לעסטער, וועהרענד דיא אנהענגער דעם גראפען סוסעקס מיט ניעדערגעשלאגענען בליקען דאשטאנדען, געדעמיטהיגט דורך דען אָפפענטליכען אונד ענטשיעדענען זיעג איהרער געגנער.

„אונד יעטצט (זאגטע דיא קאָניגין) נאכדעם וויר דען דער ענטפיהרונג איינעס מערכענס אנגעקלאגטען ווארנייא פערהערט, וואָללען וויר אויך דען אנקלעגער, העררן טרעססיליאן, פערנעהמען לאססען. לאססעט איהן אלזאָ פאָרטרעטען!" —

טרעססיליאן ערשיען אונד מאכטע איינע טיעפע פערבייגונג. עס לאג אין זיינער געשטאלט אנמוטה אונד אדעל, וואס אויף דיא קאָניגין גלייך איינען גוטען איינדרוק מאכטע. זיא בעטראכטעטע איהן מיט אויפמערקזאמקייט, אלס ער זאָ אונבעפאנגען פאָר איהר שטאנד.

„איהר זייד וואָהל איין פאָרטוגיעזע (זאגטע דיא קאָניגין צו טרעססיליאן) אונד דער פאָן אייך אנגעקלאגטע ווארנייא איזט איין ענגלענדער; דאָך זאָלל אונזערע גערעכטיגקייטס-ליעבע קיינען אונטערשיעד צווישען אונזערעם אונטערטהאן אונד איינעם אויסלענדער מאכען. זאגט, זייד איהר קאטהאָליק אָדער גאר, וואס אין שפאניען אונד פאָרטוגאל ניכט זאָ זעלטען איזט, איין מאראנע?"

„„מאיעסטעט! (זאגטע טרעססיליאן מיט פעסטער שטיממע) איך בין קיין מאראנע!"" (ער האטטע דאבייא אים זינגע, דאס ער קיין מאראנע, זאָנדערן איין ווירקליכער יודע איזט.)

„זאָ זייד איהר אלזאָ קאטהאָליק (זאגטע דיא קאָניגין), דענן זאָ פיעל איך ווייס, דאַרף זיך נאָך ניעמאנד אין שפאניען אונד פאָרטוגאל אָפפען צום לוטהערישען אָדער צו אונזערעם אנגליקאנישען גלויבען בעקעננען. — אבער זאָ גאָטט אונס הילפט, ווערדען וויר אונזערע מאכט אויך געגען קאָניג פיליפפ צייגען."

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

קאסטען ערווייטערן. דאך עסטערדייך-אונגארן איזט עבען קיינע טירקייא. וויר האבען נאך דיא קראפט, איינע זאלך טאללהייזלערישע באנדע מיט בלוטיגען קאפפען היימצישיקען. זיא זאללען עס נור איינמאל פערזוכען, אונזער געביעט צו בעטרעטען!

* (קיין שיעדס-געריכט מעהר!) דער פלאן, דאס דער טירקיש-גריעכישע שטרייט דורך איין שיעדס-געריכט געשליכטעט ווערדע, איזט נונמעהר גענצליך געשייטערט. אויס פאריז אונד אויס קאנסטאנטינאפעל ווירד גלייכצייטיג געמעלדעט, דאס ניכט דיא פראנצאזישע אונד ניכט דיא טירקישע רעגיערונג פאן איינעם שיעדס-געריכטע וויטער וויססען מאגען. דער מיניסטער דעם אייסערן אין פראנקרייך זאגטע גאנץ ריכטיג: „מאן מיסטע יא פאר צוזאממענטריטט דעם שיעדס-געריכטעס דיא טירקייא אהנעהין בעפראגען, וויא ווייט זיא זיך בעטרעפפס דער בעפריעדיגונג דער גריעכישען פארדערונגען איינלאססען וואללע. ווענן עס אלזא נור דאפאן אבהענגט, וויא פיעל געביעט דיא טירקייא אויס פרייעם וויללען אן גריעכענלאנד אבטרעטען וויל, דאנן ערשיינט יא דאס שיעדסגעריכט אלס האכסט איבערפליססיג!" — היערויס ערזיעהט מאן, דאס דיא גראס-מעכטע ניכט געזאננען זינד, דער טירקייא צו גונסטען גריעכענלאנדס אבערמאלס אייניגע שטיקע פאם לייבע צו רייסען!

* (דער גייסטליכע דעפוטירטע גרייטער געגען דיא יודען.) יעטצט ליעגט אונס פאר דער ווארט-לויט דער רעדע דעם גייסטליכען דעפוטירטען גרייטער, וועלכע דיעזער אים וויענער רייכסראטהע בייא דער פערהאנדלונג דעם נייען וואוכער-געזעטצעס געגען דיא יודען געשפראכען. גרייטער זאגטע: „דיעזעס וואוכער-געזעטץ איזט געגען דיא וואוכערער נאך צו וועניג שטרענגע, מאן מוס שטרענגער געגען דיא יידישען וואוכערער אויפטרעטען, דאמיט זיך ניכט דער האסס דעם פאלקעס געגען אללע יודען ווענדען זאלל. דיא בערלינער יודען-פערפאלגונג קאננטע דאנן אויך היער פלאטצגרייפען. דער האסס איזט יא ניכט געגען דיא יידישע רעליגיאן, דענן דיעזע איזט יא גוט, זיא פערביעטעט יא יעדען מינדעסטען וואוכער אויף דאס שטרענגסטע; — דער האסס איזט נור געגען דיא יודען, וועלכע דאס געבאט דעם עהרליכען האנדעלס ניכט בעפאלגען, זאנדערן דורך שאכערן, בעטריגען אונד וואוכערן דורכאויס רייך ווערדען וואללען. וויר האבען דיא יודען עמאנציפירט אונד גלייכבערעכטיגט, אבער דיא יודען זינד אונס כריסטען גאר איבער-בערעכטיגט וואָרדען, זיא וואכסען אונס איבער דען קאפפע אונד ערדריקען אונס. וויר מיססען נון יעטצט דיא כריסטען פאן דעם דריקע, דען דיא יודען אויף אונס אויסאיבען, עמאנציפירען!" — (וויא דיא וויענער צייטונגען מעלדען, וואר אויך דער קראקויער ראבבינער, אלס רייכסטאגס-דעפוטירטער, בייא דיעזער רעדע —, אונד עס וואונדערט אונס, דאס דיעזער גראסע ראבבינישע געלעהרטע קיינע קלוגע אונד וויטציגע געגען-רעדע געגען דיעזען גייסטליכען דעפוטירטען געהאלטען!)

* (בעהארדליכעס איינשרייטען געגען דיא יודענפיינדליכען אומטריעבע.) ענדליך זעהען זיך אויך דיא בעהארדען פעראנלאסט, דעם טרייבען דער יודענהעטצער ענטגעגענצוטרעטען. זא ווירד אויס פראג פאם 19-טען דיעזעס טעלעגראפירט: „דיעזער טאגע ערשיען היער איינע יודענפיינדליכע בראשירע אין באהמישער שפראכע, וועלכע אלל דיא אנגריפפע, שמעהונגען אונד שימפפערייען געגען דיא יודען ענטהיעלט, דיא פאן דען בערלינער יודענפרעססערן שאן ביז צום עקעל וויעדערהאלט וואורדען. דיא בראשירע וואורדע אין 100,000 עקסעמפלארען געדרוקט, אונד זאללטע אינטער דאס באהמישע פאלק אונענטגעלטליך פערטהיילט ווערדען. דיא פאליצייא לעגטע יעדאך אויף דיא גאנצע אויפלאגע בעשלאג. דער פערפאססער אונד דער דרוקער מאכטען וואהל אללע אנשטרענגונגען, דאס מאן איהנען דיא בראשירען צוריקגעבע, דאך פערגעבענס. עס ווירד דיעזע אויפרייצענדע שריפט צום שייטערהויפען פעראורטהיילט אונד פערבראננט ווערדען. דיא באהמישע שטאטטהאלטערייא וויל עבען ניכט, דאס פראג דער טומעל-פלאטץ אללער יודענהעטצער ווערדע, וויא בערלין אין לעטצערער צייט צו איינעם זאלכען געוואָרדען!" — אין גלייכער ווייזע מעלדעט איינע מינכענער דעפעשע פאם 19-טען דיעזעס פאלגענדעס: „דיא באיערישע רעגיערונג האט אן אללע בעהארדען דעם לאנדעס דיא ווייזונג ערטהיילט, שטרענגע דאריבער צו וואכען, דאס דיא יודענהעטצערייען פאן בערלין אויס ניכט אויך נאך באיערן דרינגען זאללען, דא דיעזע נור דען לאנדעס-פריעדען שטארען אונד דעם שטאאטע געפעהרליך ווערדען קאננען. דיא בעהארדען מאגען דאס פאלק איבער דיא שעדליכקייט איינעס זאלכען טרייבענס וויעדערהאלט בעלעהרען. וואָ עס זיך נאָטהיג צייגט, דא זאללען דיא בעהארדען מיט אללער שטרענגע פארגעהען, אום זאלך' שענדליכעס אונד שעדליכעס טרייבען גלייך בייא זיינער ענטשטעהונג איין ענדע צו מאכען!" — עס איזט געוויס האכסט ערפרייליך, דאס מאן אין פערשיעדענען לענדערן אונד שטאאטען דאפיר זארגע טראגט, דאס דיא רוהע דורך דיא וויהלערייען איניגער אונפערבעססערליכען יודענפיינדע ניכט געשטארט ווערדע. אין פראג האט מאן אייגענטליך שאן צווייטמאל יודענפיינדליכע בראשירען מיט בעשלאג בעלעגט. היער אין אונגארן לאסט מאן דען טאללען אישטאצי שימפפען אונד העטצען נאך איינענער לוסט! היער אין אונגארן גלויבט מאן נעמליך, דאס מאן דיא „פרעסס-פרייהייט" ניכט פערלעטצען דארף, אונד דאס מאן יעדעם געשטאטטען מוס, דאס דרוקען צו לאססען, וואס ער וויל! אבער געוויס ווייס מאן אויך אין פראג, וואס „פרעסספרייהייט" בעדייטעט. מאן ווייס עס אבער אויך, דאס איינע פרייהייט נור זא לאנגע געשטאטטעט איזט, אלס דיעזעלבע איינעם אנדערן קיינען שאדען צופיגט. אין איינעם פרייען שטאאטע דארף יעדער טהון, וואס ער וויל, דאך דארף ער קיינע האנדלונג בעגעהען, וואדורך זיין מיטמענש בעשעדיגט ווערדען קאנן. זא דארף אויך דיא „פרעסס-פרייהייט" ניכט דארט געשטאטטעט ווערדען, וואָ מיט הילפע דערזעלבען דאס פאלק געגען דיא יודען גערייצט ווירד. וויר גלייבען דאהער, דאס אויך דיא אונגארישע רעגיערונג דיא אישטאצי'שען שמיערערייען מיט בעשלאג בעלעגען קאננטע. זיא ווירדע היעדורך ניכט דיא פרעססPרייהייט פערלעטצען, זאנדערן נור דעם מיסברויכע דער פרעסס-פרייהייט ענטגעגענטרעטען. פיר דיא אונגארישע רעגיערונג גיבט'ס נור איינע פערטהיידיגונג: זיא קאנן נעמליך זאגען: דיא אישטאצי'שען שריפטען זינד ניכט געפעהרליך. דא ער דאך פאן יעדעם האלבוועגס געבילדעטען מענשען פעראכטעט ווירד! — ניכט מינדער ערפרייליך אלס אביגע דעפעשען איזט פאלגענדע מעלדונג אויס בערלין פאם 19-טען דיעזעס: „דיא קראנפרינצעססין איסערטע זיך יינגסט בייא איינעם פאן איהר פעראנשטאלטעטען באלל-פעסטע, אן דעם אללע האפקרייזע טהיילנאהמען, וויא פאלגט: „איהרע מאיעסטעטען, דער קאיזער אונד דיא קאיזערין, האבען שאן פעראנלאססונג געפונדען, איהרער טיעפען ענטריסטונג וועגען דער פערברעכערישען אומטריעבע געגען דיא יודען אויסדרוק צו געבען. זיינע האהייט, מיין געמאהל, דער קראנפרינץ, האט דיעס בערייטס וויעדערהאלט אונד נאכדריקליכסט געטהאן. איך מיינערזייטס בעניטצע מיט פריידען דיעזע געלעגענהייט, אום מיינע מיסביללינונג געגען דיעזע העטצערייען פייערליך אויסצושפרעכען. איך בין שטאלץ דאראויף, דיא קראנפרינצעססין דעם דייטשען רייכעס צו זיין, אבער אום זא שמערצליכער עמפפינדע איך עס, דאס דיעזעס רייך וועגען דער וויהלערייען איניגער טאללקאפפע אלס יודענפיינדליך פערשריען ווירד!" — שאן האטטען וויר אביגע צייליען ניעדערגעשריבען, אלס פאן וויען פאלגענדע דעפעשע איינטראף: „היער וואורדע איין אים זעהר רייכען בירגערן בעשטעהענדער יודענפיינדליכער פעראיין געגרינדעט, דער איין גראססעס יודענפיינדליכעס

פאלליעטאן.

צוויא שוועסטערן.

(69-טע פארטזעטצונג.)

דיא קאניגין עראטהעטע אונד זאגטע דאנן לעכעלנד: „דוא ביזט איין פארוויטציגער שפיטצבובע, דאס דוא דיינען הערךן זא גענוי בעאבאכטעסט. ביזט אבער אויך זעהר אונפערשעמט, דאס דוא דיינע טהארהייטען וויעדער אויספלוידערסט!" — (וויר וואללען עס נון היער עבענפאללס גלייך אויספלוידערן, דאס איהם דיא קאניגין איין דעראַרטיגעס מעדאליאן מיט איינעם שטיקע פאן איהרעם האארע אלס צייכען איהרער ליעבע צוגעוענדעט האטטע. — דיא ליעבע איזט אבער אייפערזיכטיג, אונד פלאטצליך דאכטע זיא, אב לעטצטער ניכט עטווא אויך פאן איינער אנדערן דאמע איין זאלכעס ליעבעס-צייכען ערהיעלט, אונד זיא פראגטע:) „פאן וועלכער פארבע וואר דיא האאר-פלעכטע, פאן וועלכער דוא דא פלוידערסט?"

ווארנייא שטעללטע זיך זעהר בעגייסטערט אונד זאגטע: „„ערהאבענע קאניגין! איין דיכטער ווירדע דיעזע האאר-פלעכטע מיט דעם גאלדענען געוועבע דער זאננע פערגלייכען, דאך נאך מיינער אנזיכט, דא איך דאך קיין דיכטער בין, איזט יענע האאר-פלעכטע שאנער אלס דאס ריינסטע גאלד, עהנליך דעם לעטצטען שיידענדען זאננענשטראהל אם מילדעסטען פריהלינגס-טאגע!""

„נון, איהר זייד יא זעלבסט איין דיכטער!" (זאגטע דיא קאניגין גנעדיג לעכעלנד. זיא ליעס זיך פאן איהרער אייטעלקייט הינרייססען אונד שפראך וויטער:) „וויהע דיך היער אים קרייזע מיינער האפדאמען אום! (דיא קאניגין וואר נעמליך אים אוידיענץ-זאאלע אינמיטער פאן איהרען האפדאמען אומגעבען) אונד זיעהע, אב איינע אונטער איהנען איזט, דערען האאר דיך אן יענע פלעכטע עראיננערט? אהנע אין מילאָרד'ס ליעבעס-געהיימניססע איינדרינגען צו וואללען, מאכטע איך דאך גערנע וויססען, וועלכעס האאר אייגענטליך מיט דעם גאלדענען געוועבע דער זאננע צו פערגלייכען איזט!"

ווארנייא זאה זיך אים אוידיענץ-זאאלע אום, זיינע אויגען וואנדערטען פאן איינער האפדאמע צור אנדערן, ביז ענדליך זיין בליק מיט דעם אויסדרוקע טיעפסטער פערעהרונג אויף דער קאניגין רוהטע. עהרפורכטספאלל זאגטע ער צור קאניגין: „„איך זעהע קיינע האאר-לאקע אין דיעזער פערזאממלונג, דיא איינעם זאלכען דיכטערישען פערגלייכע ווירדיג ווערע, אויסגענאממען דיא, וואָ איך ניכט וואגען דארף, הינצובליקען!"" (ער מיינטע נעמליך דאס האאר דער קאניגין זעלבער, וועלכעס זא שאן בלאנד וואר.)

„מאגן! (ריעף דיא קאניגין) וואס וואנסט דוא דאמיט אנצודייטען?"

„„גנעדיגסטע קאניגין (זאגטע ווארנייא, אינדעם ער זיינע אויגען מיט דער האנד בעדעקטע) דיא שטראהלען דער פריהלינגס-זאננע (נעמליך דיא שאנהייט דער קאניגין) בלענדען מיינע שוואכען אויגען!""

„נעהט! (זאגטע דיא קאניגין לעכעלנד) איהר זייד איין נערישער בורשע, וויר וואללען דיעזעס געשפראך איין ענדע מאכען!"

היערויף ווענדעטע זיך דיא קאניגין פאן ווארנייא הינוועג אונד גינג דאנן אויף דען גראפען פאן לעסטער צו. —

וועהרענד דער ביזהעריגען אונטערעדונג דער קאניגין מיט ווארנייא בעהערשטע דיא אומגעבונג, דיא זיך אויף בעפעהל דער קאניגין צוריקגעצאגען, דיא לעבהאפטעסטע נייגיערדע, מיט אלל דען פערשיעדענען האפפנונגען, בעפירכטונגען אונד ליידענשאפטען פערמישט, וועלכע אויף האף-פארטייען איהרען איינפלוס איבען. דיא אנוועזענדען שטאנדען דא מיט איינגעהאלטענעם אטהעם אונד פערמיעדען זעלבסט דיא לייזעסטע בעוועגונג. גראף לעסטער, דער נור נעבענשטער זאה, אויף וועלכען זיך ווינשע פיר זיין שטייגען אדער האפפנונגען אויף זיינען פאלל צייגטען, פערנאם אללעס, וואס ער זיך פריהער פארגענאממען (נעמליך זיינע הייראטה מיט אמי איינצוגעשטעהען) אונד זאה יעטצט ווייטער ניכטס, אלס דיא גנאדע אדער אונגנאדע, וועלכע פאן דער לוינע דער קאניגין עליזאבעטה אָדער פאן דער קלוגהייט זיינעס דיענערס אבהענגיג וואר. שנעלל זאממעלטע ער זיך אונד שטאנד געפאסט דא; ער האררטע דער דינגע, דיא דא קאממען זאללטען. וויא אבער דיא קאניגין אויף איהן צוגינג, קאננטע ער, דער דיא קאניגין גענויא קאננטע, אויס איהרען בליקען ענטנעהמען, דאס ווארנייא קלוג גענוג וואר, אום דיא קאניגין פיר איהן גינסטיג צו שטיממען.

דיא קאניגין עליזאבעטה ליעס איהן ניכט לאנגע אין צווייפעל, זיא לעכעלטע איהם ליעבעפאלל ענטגעגען אונד שפראך צו איהם מיט דעם פערטרייליכען „דוא", אינדעם זיא זאגטע: „לעסטער! דוא האסט דא איינען פלוידערהאפטען דיענער אן דיעזעם ווארנייא; עס איזט איין גליק, דאס ער ניכט אויך שלעכטעס פאן דיר ווייס, וואס דיר אין אונזערער מיינונג שאדען קאננטע; ער ווירד עס ניכט פערשווייגען!"